

6. SINIF ETKİNLİKLERİ

ÇATIŞMA ÇÖZMEK BİZİM İŞİMİZ

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Karar Verme
Kazanım/Hafta	Çatışma çözme becerilerini kullanır. / 10. Hafta
Sınıf Düzeyi	6.sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Çalışma Yaprağı-3 4. Etkinlik Bilgi Notu 5. Makas 6. Lastikli ip
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1’de yer alan maske şablonları dersten önce kesilip lastikli ip geçirilerek maske hâline getirilir. 2. Etkinlik Bilgi Notu okunur. 3. Çalışma Yaprağı-2’de yer alan örnek olaylar kesilerek gruplara dağıtmaya hazır hale getirilir. 4. Çalışma Yaprağı-3 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	1. Öğrencilere “çatışma” kavramı dediğimizde akıllarına neyin geldiği sorulur, verilen cevaplar üzerinde konuşulduktan sonra Etkinlik Bilgi Notunda yer alan bilgiler öğrencilere paylaşılır. 2. Daha sonra öğrenciler sınıf mevcuduna göre 5 kişilik gruplara ayrılır. (Baykuş, Tilki, Oyuncak Ayı, Köpek Balığı ve Kaplumbağa grubu) 3. Etkinlik Bilgi Notu’nda yer alan hayvan figürlerine göre gruplara ayrılan öğrencilere Çalışma Yaprağı-2’de yer alan, daha önceden kesilip gruplara dağıtılmaya hazır hale gelmiş örnek olaylar sırayla verilir. 4. Her gruptan, örnek olaylar karşısında gruplarını temsil eden hayvana uygun çatışma çözme yöntemlerini kullanmaları ve verecekleri cevapları grup sözcüsü aracılığıyla kendi gruplarını temsil eden hayvanın maskesini takarak tahtada anlatmaları istenir. 5. Süreç, aşağıdaki tartışma soruları sorulup gönüllü öğrencilerin cevapları kapsamında değerlendirilerek sonlandırılır.

Süreç (Uygulama Basamakları):

- Örnek olaylar karşısında çatışma çözme becerilerini kullanırken neler hissettiniz?
- Örnek olayınız karşısında kullanabileceğiniz farklı çatışma çözme becerileri neler olabilirdi?
- Günlük hayatta karşılaştığınız çatışmalar karşısında nasıl tepkiler veriyorsunuz?
- Verdiğiniz tepkiler çatışma çözme becerilerindeki hangi hayvana karşılık geliyor?
- Sizce en etkili çatışma çözme becerisi hangisiydi?

Kazanımın Değerlendirilmesi:

1. Çalışma Yaprağı-3 öğrencilere dağıtılır, öğrencilerden formu bir sonraki derste uygulayıcıya teslim etmeleri istenir.
2. Öğrencilerin yıl boyunca geliştirdikleri çatışma çözme becerilerini gözlemek için formlar oluşturabilir ve bu formlar ile öğrencilerin becerilerinde gözlemlenen değişimler kaydedilebilir.

Uygulayıcıya Not:

1. Öğrenciler, örnek çatışma durumlarına karşı kullandıkları çatışma çözüm becerilerini tahtada rol oynama şeklinde de kullanabilirler.
2. Örnek olaylar sınıftaki öğrencilerin özel durumlarına göre değiştirilebilir, örnek olaylar üzerinde eklemeler veya çıkarmalar yapılabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılarak sosyal çevre düzenlenebilir.
2. Etkinlik sırasında öğretmen gruplara rehberlik edip geribildirim sunarak destek verebilir.
3. Çalışma Yaprağı-3'ün tamamlanması için öğretmen neyin nasıl yapılacağını gösterip uygulatarak destek verebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Yağmur Benian DURU

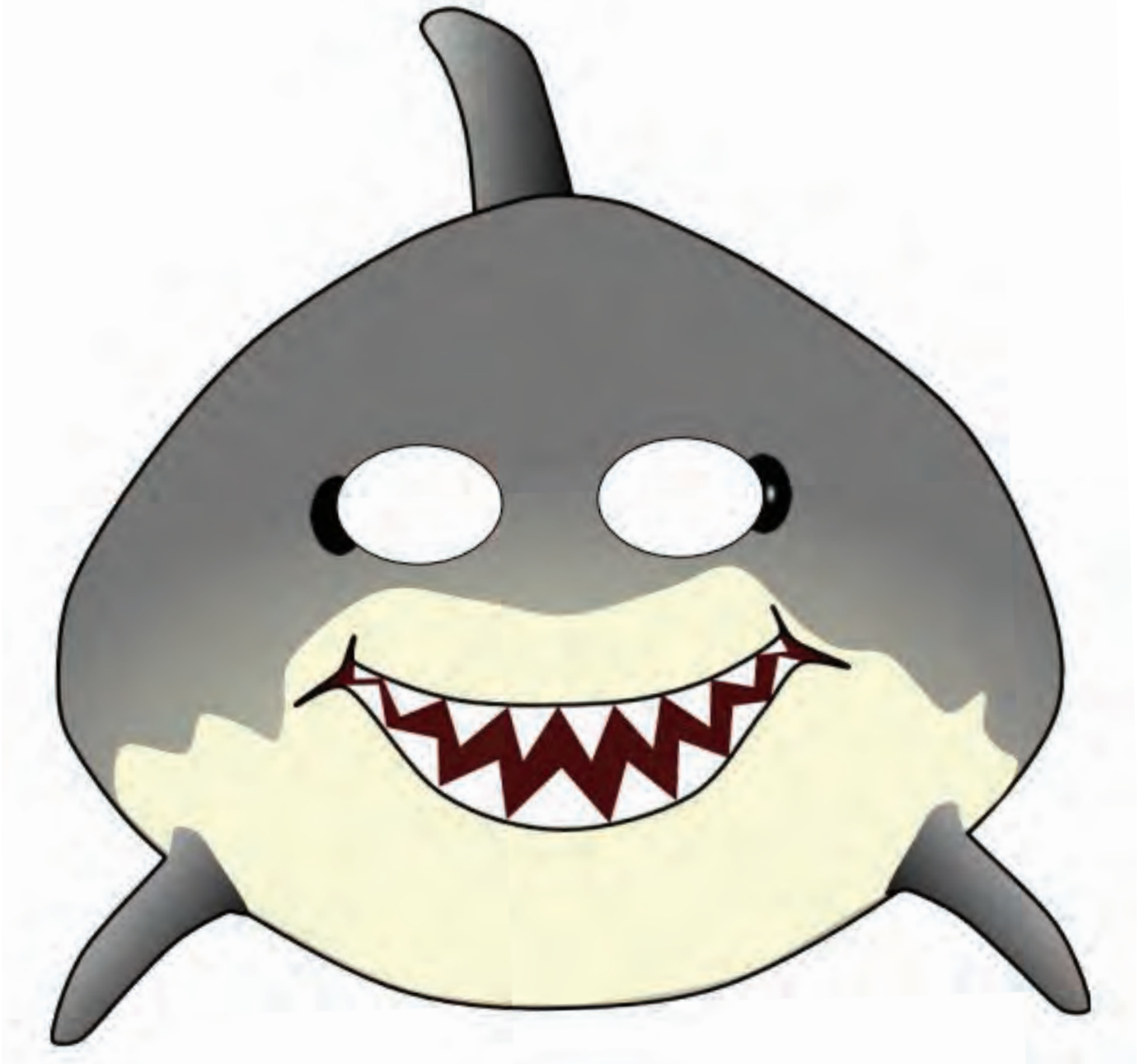
Çalışma Yapradı 1

MASKELER

Baykuş Maskesi

Köpek Balığı Maskesi

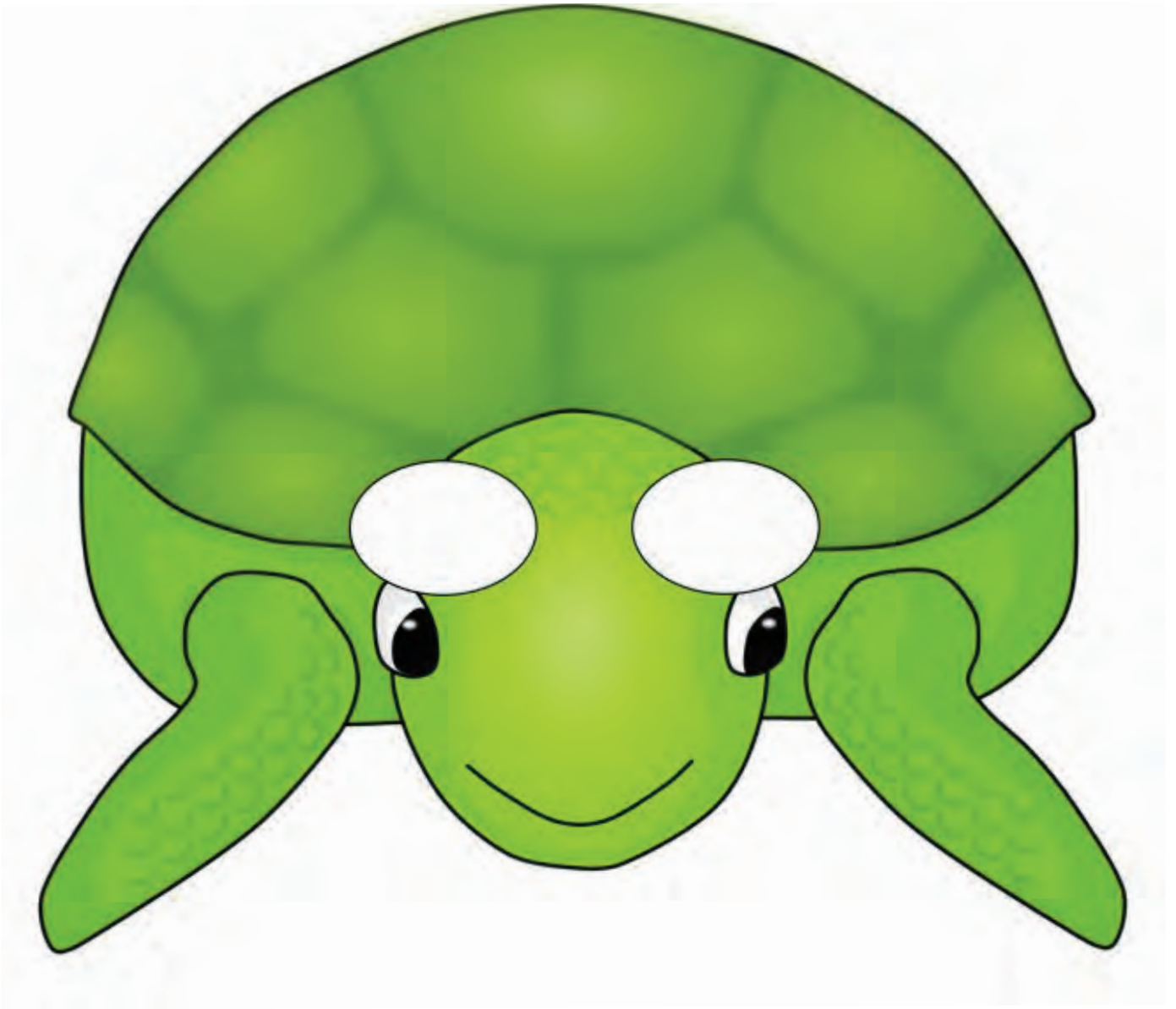
Tilki Maskesi

Ayı Maskesi

Kaplumbağa Maskesi

Çalışma Yaprığı 2

Örnek Olay 1: Hafta sonu ailecek bir etkinlik yapmaya karar verdiniz. Sen sinemaya gitmek istiyorsun, kardeşin ise lunaparka gitmek istiyor. Ne yapardın?

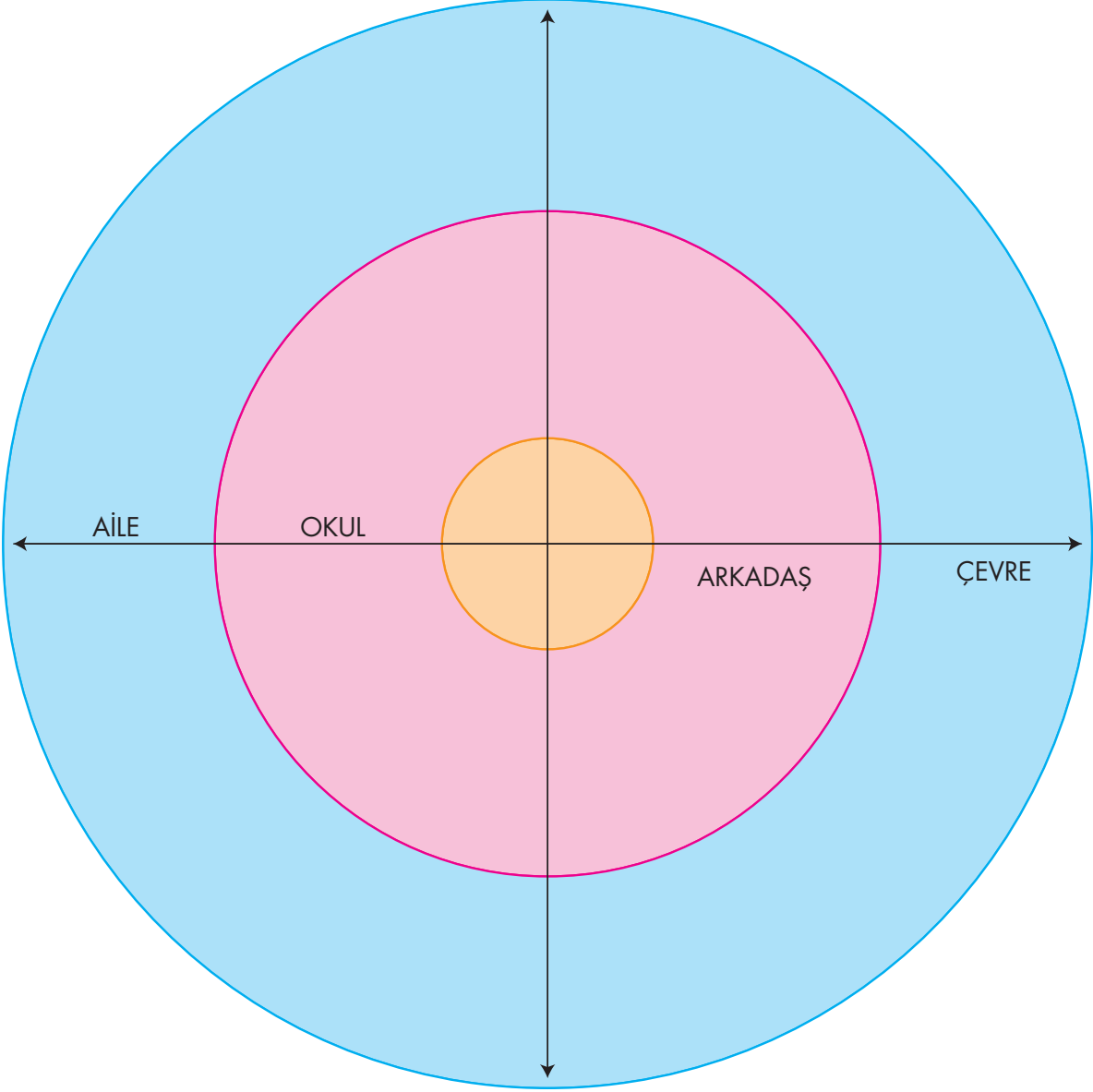
Örnek Olay 2: Annen salonda dizi izlerken sen de odanda ders çalışıyorsun ama gürültüden dolayı derse dikkatini veremiyorsun. Ne yapardın?

Örnek Olay 3: Ablanla alışverişe gittiniz, senin beğendiğin kıyafeti ablan hiç beğemediğini söylüyor. Ama kıyafet senin çok hoşuna gitti ve almak istiyorsun. Ne yapardın?

Örnek Olay 4: Bir ders sonra çok önemli bir sınav var, sen de teneffüste ders çalışıyorsun. Sınıftan bir arkadaşın da koşarak gürültü yapıyor ve bu durum canını oldukça sıkıyor. Ne yapardın?

Örnek Olay 5: Okuldan eve geldin, oldukça yorgunsun. Tam biraz uyuyayım derken baban odana geldi ve annene ev işlerinde yardım etmeni söyledi. Ne yapardın?

Çalışma Yaprağı 3

Sevgili öğrencilerim,

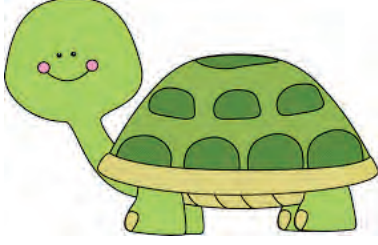
Çatışma, hayatımızın her döneminde yaşanabilecek bir süreç. Günlük hayatta evimizde, okulumuzda, arkadaş çevremizde ya da yakın veya uzak çevremizde sıklıkla birtakım çatışmalar yaşıyoruz. Sizden istediğim hayatınızın her alanında yaşadığınız veya yaşıyor olduğunuz çatışmaları düşünmeniz; bunları aile, okul, arkadaş ve çevre şeklinde belirttiğim bölümlere göre pembe daire içine yazmanız. Ardından mavi daire ile belirttiğim bölgedeki uygun alanlara gelerek bu çatışmalarla nasıl başa çıktığınızı, bu konuda neler yapabildiğinizi yazmanızı istiyorum. Bunları not ederken çatışma çözme yöntemlerinizi ve bu yöntemleri temsil eden hayvanları da düşünmenizi istiyorum.

Bir sonraki rehberlik dersimizde bu kâğıdı bana teslim etmeniz beni çok mutlu edecektir. Hepinize şimdiden kolaylıklar diliyorum.

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

Evrensel bir kavram olan çatışma, yaşamın her döneminde görülebilen hepimizin hayatında olmazsa olmaz bir kavramdır. Çatışma çözme ise bu uyumsuzluk durumunun ortadan kaldırılmasıdır.

Çatışma yaşayan bireyler, yaşadıkları çatışmayı çözmek için farklı davranış kalıpları içine girerler. Günlük hayatta sıkça karşılaştığımız çatışma çözme yöntemleri şunlardır (Johnson ve Johnson, 1994)

Kaplumbağa (Geri çekilme): Kendi amaçlarından ve isteklerinden vazgeçme, çatışmaktan kaçınarak çatışmayı çözmeyi sağlama.

Oyuncak ayı (Yatıştırma): Kendi isteklerini hiç önemsemeyip diğer insanların isteklerini yapmaya çalışma, insanları incitmekten çok korktuğu için kendi isteklerini hiç sayma, çatışmadan kaçınma.

Köpek balığı (Güç kullanma): Yalnızca kendi istek ve ihtiyaçlarını ön planda tutma, diğer insanlara da bu istekleri kabul ettirmeye çalışma. Kendi amaçlarını her şeyin üstünde tutma.

Tilki (Uzlaşma): Çatışma çözme sürecini her iki tarafın da istek ve ihtiyaçlarından tavizler vererek çözmeye, uzlaşmaya varmaya çalışma.

Baykuş (Yüzleşme): Her iki tarafın da istek ve ihtiyaçlarını göz önüne alarak çatışmaya çözüm getirebilme.

Her stratejinin kullanılabileceği durum birbirinden farklıdır, her çatışmada aynı yöntemi kullanıyor olmak da sağlıklı bir durum değildir zaten. Fakat yukarıdaki çatışma çözme yöntemlerine baktığımızda baykuş ile temsil edilen işbirliği ve yüzleşme becerisinin her iki tarafın da kazançlı çıkmasını hedeflediği görülebilir.

KAYNAK:

Johnson, D.W. ve Johnson, R.T. (1994). Constructive Conflict in the Schools. Journal of Social Issues, No: 30.

6. SINIF ETKİNLİKLERİ

ÇATIŞMALARIMI KENDİM ÇÖZEBİLİRİM

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Karar Verme
Kazanım/Hafta	Çatışma çözme becerilerini kullanır. / 11. Hafta
Sınıf Düzeyi	6.sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Etkinlik Bilgi Notu
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 ve Çalışma Yaprağı-2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları):	<ol style="list-style-type: none"> Etkinliğin amacının çatışma çözme becerilerini kullanmak olduğu açıklanır. Uygulayıcı tarafından Etkinlik Bilgi Notu'nda yer alan çatışma çözme becerileri hakkındaki bilgiler öğrencilere kısaca anlatılır. Çalışma Yaprağı-1 öğrencilere dağıtılır. Kâğıtta yazılı çatışma durumlarını, çatışma çözme becerilerini kullanarak çözmeleri istenir. Çalışma Yaprağı-1'i tamandıktan sonra sırayla tüm örnek olaylar karşısında kullandıkları çatışma çözme becerileri hakkında konuşulur, tüm öğrencilerin sürece aktif biçimde katılması sağlanır. Süreç, tartışma soruları kapsamında değerlendirilerek devam ettirilir: <ul style="list-style-type: none"> Günlük hayatta karşılaştığınız çatışmalara örnekler verebilir misiniz? Bu çatışmalar karşısında hangi çatışma çözme becerilerini kullanıyorsunuz? Bu etkinlikte hangilerini kullandınız? Günlük hayatta yaşadığınız çatışmalar karşısında bugün öğrendiğimiz hangi çatışma çözme becerilerini kullanabilirsiniz? Öğrencilerin paylaşımları alındıktan sonra aşağıdaki benzer bir açıklamayla süreç sonlandırılır: <p><i>"Evet sevgili öğrenciler, bugünkü etkinliğimizde hayatımızın her alanında sıklıkla karşılaştığımız çatışmalara yapıcı çözümler getirebilmeyi öğrendik. Çatışma çözme becerilerini geliştirmek ve bunları kullanmak bizleri geliştirir, olumlu anlamda değişim sağlar, hem kendimizi hem de karşı taraftaki kişi veya kişileri de yakından tanımamız konusunda bizlere yardımcı olur."</i></p>

**Kazanımın
Değerlendirilmesi:**

1. Öğrencilere Çalışma Yaprağı-2 dağıtılarak öğrencilerin kendilerinde var olan ya da geliştirilmeye ihtiyaç duyulan çatışma çözme becerilerini fark edebilmeleri sağlanır.

Uygulayıcıya Not:

1. Çalışma Yaprağı-1'deki örnek olaylar ihtiyaç durumunda değiştirilebilir, eklemeler yapılabilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1 ve 2'de yer alan doldurulması gereken kısımların sayısı öğrencilerin performansına göre azaltılarak etkinlik basitleştirilebilir.
2. Çalışma yapraklarındaki yazıların puntosu büyütülerek öğrencilerin gereksinimlerine göre uyarlanabilir.
3. Tartışma soruları basitleştirilerek öğrencilerin katılımları desteklenebilir.

Etkinliği Geliştiren:

Yağmur Benian DURU

Çalışma Yaprağı 1

Annen, kardeşine arkadaşlarıyla buluşması için izin verdi ama tüm ödevlerini bitirmene rağmen sana izin vermeyeceğini söyledi. Bu çatışmayı nasıl çözersin?

.....

.....

.....

.....

Çantanda kimselerin okumasını istemediğin günlüğünü sıra arkadaşın görmüş, ısrarla okumak istiyor ama sen istemiyorsun. Bu çatışmayı nasıl çözersin?

.....

.....

.....

.....

Çok çalışarak girdiğin sınavdan düşük not aldığını öğrendin. Öğretmenine bu durumun nedenini sorduğunda senin yan sıradaki arkadaşından kopya çektiğini düşündüğü için bu notu verdiğini söyledi. Bu çatışmayı nasıl çözersin?

.....

.....

.....

.....

Sen odanda ders çalışırken kardeşlerinin kavga ettiğini duydun, hem gürültüden dolayı ders çalışamıyorsun hem de onların kavga ediyor olmalarına üzülüyorsun? Bu çatışmayı nasıl çözersin?

.....

.....

.....

.....

Çalışma Yaprağı 2

1. Daha önce çatışma yaşadığım bir öğrenciyi okul bahçesinde gördüğümde yolumu değiştiririm.
Evet() Hayır()
2. Arkadaşlarım bana küsmesinler diye onların her istediğini yaparım.
Evet() Hayır()
3. Çevremdeki bir insanla çatışma yaşadığımda yalnızca benim isteklerimi yaparsa onunla barışırim.
Evet() Hayır()
4. Bir arkadaşım bana tüm sınıfın önünde hoşlanmadığım bir lakap takarsa ona bu durumun beni ne kadar incittiğini çekinmeden ifade ederim.
Evet() Hayır()
5. Benimle oyun oynamak istemeyen arkadaşıma bu durumun nedenini ona kırıci sözler söylemeden sorarım.
Evet() Hayır()
6. En yakın arkadaşımın okul çıkışında yan sınıftan birkaç öğrenciyle kavga edeceğini duysam bu durumu öğretmene anlatıp kimse zarar görmeden çözümlenmesini sağlamak yerine ben de kavgaya dahil olurum.
Evet() Hayır()
7. Çatışma yaşadığım kişiye küsmek yerine onunla konuşup sorunumuzu ikimizi de incitmeyecek şekilde çözmeyi tercih ederim.
Evet() Hayır()
8. Çatışma yaşadığım insanlarla aynı ortamda olmak beni çok üzüyor ve bu durum karşısında ne yapacağımı bilemiyorum.
Evet() Hayır()
9. Biriyle çatışma yaşadığımda kendimi onun yerine koyup ne düşündüğünü anlamaya çalışırım.
Evet() Hayır()
10. Ailemden biriyle çatışma yaşadığımızda bu durumu yüz yüze konuşarak, sorunlarımızın nedenini anlamaya çalışarak çözmeye çalışırız.
Evet() Hayır()

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

Çatışma, hayatımızın olmazsa olmaz bir parçasıdır, bize düşen görev günlük hayatımızın her alanında yaşayacağımız çatışma süreçleriyle daha sağlıklı nasıl başa çıkabileceğimizi öğrenmektir. Çatışma çözme becerisi öğrenilebilir. Çatışmalardan her iki tarafın da kazançlı çıkabilmesi için taraflar sorunlarını kabul etmeli, etkili çözüm yolları aramalı ve buldukları çözümü uygulamalıdır. Etkili bir çatışma çözme süreci için;

- Ortak sorunumuzu yüz yüze konuşarak çözmeliyiz.
- İsteklerimizi ve isteklerimizin nedenlerini açık ve net bir şekilde dile getirmeliyiz.
- Duygularımız hakkında konuşmaktan asla çekinmemeli, karşı tarafın duygularını ifade edebilmesine de izin vermeliyiz.
- Çatışma durumunda kendimizi karşıımızdaki bireyin yerine koyarak onun duygularını, düşüncelerini, davranışlarını anlamaya çalışmalıyız.
- Asla geçmişte yaşanan sorunlara odaklanmamalı sadece ama sadece şu an yaşadığımız durumlar hakkında konuşmalıyız.
- Çatışma yaşadığımız kişilerin görüş ve düşüncelerine saygılı olmalıyız.
- Çatışma yaşadığımız bireylere kötü sözler söylememeli, onların da bizlere kötü sözler söylemesine izin vermeliyiz.
- Çatışmanın çözümü için çatışma yaşadığımız bireylerle fikir alışverişinde bulunmalıyız.
- Sağlıklı bir şekilde çatışmamızı çözmemize yarayacak olan yöntemi karşıımızdaki kişiyle birlikte belirlemeliyiz.
- Belirlediğimiz ortak kararı karşılıklı olarak uygulamalıyız.

